

[11]

№ 470

STAN PLEBANII SZATSKIEJ PODCZAS WIZYTY
GENERALNEJ ODEMNIĘ, KSIĘDZA JÓZEFA
ZABIELSKIEGO, KANONIKA INFLANTSKIEGO,
DZIEKANA WIŁKOMIERSKIEGO, PLEBANA
ŻEJMEŃSKIEGO, SPORZĄDZONY I WERYFIKOWANY
ROKU 1784 MCA FEBRUARII 12 DNIA

KOŚCIÓŁ

Szatski kościół, fundowany dawniej od ww. jpp. Bohdana Pietkiewicza i Stefana Koncewicza roku 1499, był o trzech oknach, wystawiony na podniosłym pagórku, po którego zgorzeniu wjks. Ancuta kanonik wileński znowu postawił drewniany roku 1680, który gdy całe spróchniał, teraz w. jks. Sebastian Chrzczonowicz, pleban tego miejsca a dziekan wiłkomierski, zaczął murować roku 1778, a zakończył w roku 1782 miesiąca oktobra 16 dnia. Co do muru, bez sklepienia jeszcze, pod tytułem Ś. Trójcy. Benedykowany tylko, a niekonsekrowany, bo jeszcze nietynkowany i niezakończony. Okryty gontami niemal cały, mała tylko szczytka słomą kryta. Na obu końcach są wieżyczki. Nad facjată większa, murowana, gontami kryta, a kanty same żeścią kryte, z krzyżem żelaznym malowanym czerwono. W drugim zaś końcu kopułka drewniana, czerwono pomalowana, z krzyżem. Drzwi kościelne z przodu nowe, wielkie, podwójne, sztuką dobrą z desek drzewa jasionowego futrowane, na zawiasach żelaznych gruntownych, ze środka drągami w murze zasuwające się. Dwoje zaś drzwi pobocznych pojedynkowych futrowanych, na zawiasach żelaznych gruntowanych, drągami zasuwanych. Zakrystii z boków kościoła dwie są, także murowane. W pierwszej z przychodu od plebanii z lewej strony są drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznych i oknem jednym szklanym. Z niej drzwi do skarbczyka, w którym okno okrągłe z kratą żelazną. A z zakrystii do kościoła drugie drzwi na zawiasach, z zamkiem francuskim krytym. Z drugiej strony drzwi do zakrystii na zawiasach, z zamkiem także francuskim krytym, która jest sklepią, z oknami dwoma w ołów oprawnymi i kratami żelaznymi, z piecem kaflowym i kominem nad dach wyprowadzonym. W tej zakrystii są dwie szafy z szufladami do złożenia kielichów i aparatów, z której drzwi do sionek na zawiasach z zamkiem krytym. W tych sionkach

jest sklepik murowany z drzwiami podwójnymi na zawiasach. A na cmentarz także drzwi na zawiasach z zasuwką ze środka. Okien w kościele najduje się 16 podługowatych w ołów oprawnych, po sześć kwater mających. Filarów murowanych we środku kościoła cztery, przy [l. 62v] których ławek starych z obu stron dziesięć. Ołtarzów snycerskiej roboty staroświeckiej, połączanych i z dawna posrebrzanych, malowanych pięć.

Ołtarz wielki z obrazem Trójcy Najświętszej, a na drugiej kondygnacji Ś. Jana Chrzciciela.

Ołtarz drugi a cornu Evangelii, w nim statua Pana Jezusa Antokolskiego, w górze zaś Najświętszej Panny Częstochowskiej.

Trzeci ołtarz ad cornu Epistolae Najświętszej Panny, w górze zaś statua Najśw. Panny Bolesnej. Te są za kratą z balasów malowaną.

Ołtarz czwarty w załamaniu samym w prawej stronie Ś. Antoniego Padewskiego, w górze Ś. Tekli.

Ołtarz piąty także w załamaniu z lewej strony Najświętszej Panny Łaskawej.

Wszystkie ołtarze mają mense z drzewa i gradusy.

Cymborium w wielkim ołtarzu snycerskiej roboty, z słupkami i kapitelami, czerwono pomalowane i połączane. Drzwiczki na koło się kręcą, na których wyrobiony kielich połączany, a nad nim hostia posrebrzana. Zamek wewnętrzny dobry z kluczykiem na wstędze jedwabnej z srebrnym kutasikiem.

Ambona snycerskiej roboty, malowana i połączana.

Altaria, fundowana od wjp. Bohusza pisarza grodzkiego wiłkomierskiego jest udzielna. Talarów bitych 1000 sumy u sukcesorów tegoż jmci, to jest u wjp. Dominika Bohusza oboźnego powiatu wiłkomierskiego, dochodzi co rok złotych polskich 400. Należała by i ordynaria w funduszu wyrażona, lecz ona nie dochodzi, tylko złotych 80 na to miejsce przydaje się ze dworu. Fundusz ten jest in archivo. Altarysta w plebanii rezyduje i na stole plebańskim, za to pomaga w kościele spowiedzi słuchać, do chorych jeździć i kazania mówi. Obligacji ma na tydzień dwie, we środek i piątek.

Uroczystość największa bywa na Ś. Trójcę, gdyż ludzi z 1000 do spowiedzi bywa i kapłanów zadość poblížszych. Na niedzielę po Wniebowzięciu Najświętszej Panny i w ten czas czterdziestogodzinne nabożeństwo odprawuje się. Fest Ś. Katarzyny i Ś. Agnieszki drugiej. Dzień popielcowy i Wielki Czwartek. Te pięć festów z odpustem zupełnym i absolucją generalną, z wielkim konkursem ludzi, per communicationem jj. ksks. trynitarzów de redemptione captivorum konfraternii wprowadzonej, są zatym nazwane Niedziele Brackie z odpustem zupełnym cum expositione Sanctissimi i procesjami każdej niedzieli pierwszej miesiąca. Jest na to instrument aprobowany od ś. p. jw. jks. Panczerzyńskiego i jw. jks. Zienkowicza biskupów wileńskich. Obrazu cudownego nie ma.

Obligacje – oprócz parafialnych Mszy była fundowana i legowana [l. 63] od ww. jpp. Gintowtów stolników wiłkomierskich suma 1000 złotych z obowiązkiem, gdyby co wtorek Msza czytana u ołtarza Ś. Antoniego z litaniami o Imieniu Pana JEZUSA śpiewanymi, oraz co miesiąc Msza śpiewna we czwartek przed wielkim ołtarzem, za złotych 80. Położono w testamencie, jeśliby ks. pleban następujący nie przyjął, to wolno do drugiego kościoła przenieść.

Item z legacji wjp. Stanisława Nowowiejskiego stolnika inflantskiego przybyło 1500 złotych polskich z obowiązkiem, gdyby na rok cztery egzekwie odprawowały się. Te pieniądze są u wjp. Szukszty pisarza ziemskiego upitskiego. Procent dochodzi po sześć od sta.

Także Jakub Błusis zostawił talarów 100 i za tego co ćwierć roku bywały egzekwie.

Takoż ś. p. wjp. Katarzyna z Bortkiewiczów Bohuszowa oboźnina wiłkomierska zostawiła złotych polskich 1000, gdyby Msza czytana była co miesiąc w środę. Ta suma dana na dom i kram Nissonowi żydowi, na jurysdyce plebańskiej mieszkającemu. Procent dochodzi. Jest oblig jego.

Jest jeszcze legacja ww. jpp. Antonowiczów, lokowana u ww. jpp. Gintowtów rotmistrzów powiatu wiłkomierskiego, złotych 1000 na majątności Domontyszkach. Procent dochodzi 70 złotych, odprawuje się Msza przed ołtarzem Najświętszej Panny co sobota.

SPRZĘT KOŚCIELNY

Monstrancja niedawno sprawiona, srebrna, z promieniami pozłacanymi, ważąca grzywien 12, kosztująca # 35.

Druga mniejsza, częścią pozłacana, ważąca grzywien 4 łotów 4.

Puszka przednia, intus pozłacana 1.

Kielichów nowszych, intus pozłacanych i częścią z wierzchu, ważących łotów 13, z patynami 4ry.

Kielichów dawniejszych dwa z patynami, ważących po łotów 20, intus pozłacanych.

Kielich mały srebrny, intus pozłacany, waży łotów 4.

Te wszystkie z patynami ważą grzywien 12.

Patyna mała z nakrywką do chorych, intus pozłacana 1.

Item patyn dwie, jedna z nich wielka w cyborium zawsze.

Krzyż srebrny, częścią pozłacany 1.

Pacyfikał wielki z blachy mosiężnej, posrebrzany.

Pacyfikał mały srebrny 1.

Aniołków klęczących z lichtarzykami na blasze mosiężnej pobielanych
 \4/. [l. 63v]

Relikwiarzów z blachy mosiężnej pobielanych 4, w których relikwie ŚŚ. Męczenników z Rzymu sprowadzone, a jw. jks. Żółkowskiego sufragana i oficjała wileńskiego aprobowane.

Sukienki srebrne na ołtarzu Ś. Trójcy wielkim i insygnia na trzech osobach, i aniołków dwóch po części połączanych. Tamże na obrazie Najświętszej Panny sukienka srebrna [i] korona połączana.

Tabliczek różnej wielkości srebrnych w tymże ołtarzu.

Sukienka dobrego srebra w ołtarzu Panny Łaskawej z koroną połączaną.

Tabliczek srebrnych różnej wielkości na tymże ołtarzu.

W ołtarzu Ś. Antoniego korona srebrna a promienie połączane, lilia i pasek srebrny, gdzie Pana Jezusa maleńkiego sukienka srebrna.

Korona połączana, tamże tabliczek różnej wielkości srebrnych.

Są także trzy ołtarzyki brackie noszące się. Jeden Ś. Trójcy, tam sukienki srebrne wszystkich trzech Osób, z drugiej strony Pana Jezusa Antokolskiego, gdzie korona srebrna, do którego firanki bławatne.

Drugi Najświętszej Panny Wniebowziętej z koroną srebrną, z drugiej strony Ś. Barbary.

Trzeci nazwany ołtarzyk dobrze oporzadzony, z jednej strony obraz Najświętszej Panny Częstochowskiej, a z drugiej Ś. Franciszka.

Trybularz srebrny, ważący grzywien 4 z górą, sprawiony przez ś. p. jks. Chrzczonowicza, dziekana wiłkomierskiego i plebana szatskiego.

Trybularz drugi mosiężny, z łódką i cynową łyżeczką.

Ampulek srebrnych od kilku łotów srebra.

Ampulek cynowych par 4, a tacy trzy cynowe.

1°. Ornat materii niebieskiej, bogaty, w kwiaty różne złote i srebrne, z kolumną białą w różne kwiaty ze srebrem, z galonem złotym, nowy, podszyty astrachanią czerwoną, z całym ubraniem.

2°. Ornat sztofowy na dnie białym w różne kwiaty srebrem przeplatane, galonem złotym, nowy, podszyty astrachanią czerwoną, z całym ubraniem.

3°. Ornat biały z materii bogatej w różne kwiaty ze srebrem, z galonem złotym, podszyty także astrachanią, z całym ubraniem, nowy. Te są sprawione od ś. p. dziekana wiłkomierskiego i plebana.

4to. Ornat mory białej w różne kwiaty srebrem przeplatane, z galonem złotym, podszyty astrachanią niebieską, z całym ubraniem.

5to. Ornat adamaszkowy na dnie białym w kwiatkach czerwonych i różnych, z galonem złotym, podszyty astrachanią czerwoną, z całym ubraniem.

6°. Ornaty dwa z mory fioletowej w kwiatkach różnych drobnych, z kolumnami materii jedwabnej czerwonej, w kolorach mało odmiennych, [l. 64] w różnych kwiatkach, z galonami srebrnymi, podszyte astrachanią czerwoną, z stułami i manipularzami.

7°. Ornat morowy fioletowy w kwiatkach różnych, z kolumną kitajki w

promieniach, z galonikiem bantajerowym żółtym, z stułą i manipularzem, podszyty astrachanią czerwoną.

80. Ornat drojetowy czerwony z kolumną białą z drojetu, z galonikiem szychowym, z stułą, manipularzem, astrachanią granatową podszyty/.

90. Ornat czerwony drojetowy w kwiatach białych i zielonych, z galonikiem złotym, z całym ubraniem, podszyty astrachanią czerwoną.

100. Ornat czerwony drojetowy w kwiatach, z kolumną błękitną w paski różne, z galonem złotym, z stułą, manipularzem, podszyty astrachanią czerwoną.

110. Ornat fioletowej kitajki z kampanką bantajerową, z stułą, manipularzem, podszyty astrachanią ceglastą.

120. Ornat aksamitu fioletowego z kolumną drojetową fioletową w kwiatach żółtych, z galonikiem srebrnym, z stułą, manipularzem, podszyty barchanem białym.

130. Ornat zielonej kitajki z kolumną mienionej kitajki, wynoszony, z galonikiem bantajerowym, z stułą i manipularzem.

14. Ornaty z staroświeckiej materii różne, z galonikami złotymi i srebrnymi i tasiemkami, wynoszone, z stułami i manipularzami, z ubraniem, których w liczbie jest 6.

15. Ornat żałobny kałamejkowy z kolumną kałamejki w kratki białej, z całym ubraniem.

160. Ornat żałobny z grandynapolu, z kolumną fioletową kitajkową, z całym ubraniem, z galonem srebrnym.

Kapa sztofowa na białym dnie w różnych kwiatach ze złotem akomodowanych, z galonem złotym, podszyta astrachanią czerwoną.

Kapa także biała, wynoszona, z tyłem atlasu czerwonego w kwiaty zielone.

Kapa żałobna cała gredyturowa z galonem srebrnym. Kapa druga codzienna, brzegi mająca adamaszkowe, tył cały czarny kamalerowy z galonikiem bantajerowym.

Dalmatyki są świetne i żałobne, dobre, za ś. p. wjks. dziekana wiłkomierskiego a plebana szatskiego sprawione aparaty.

Firanek kitajkowych muślinowych i z materyjek par 6.

Chorągiew kitajki białej polna 1, a druga czerwona kitajkowa z krzyżem białym 1. 3cia kitajki żółtej z krzyżem czerwonym.

Procesji różnych z obrazami i drzewcami 4, bez drzewców zaś w zakrystii 6. Procesja żałobna z obrazem 1.

Alb solennych dwie. 1dna muślinowa, 2ga rąbkowa, z korunami szerokimi, kitajem czerwonym podszytymi. [l. 64v]

Alb holenderskiego i szwabskiego płótna z korunami 5.

Alb płótna tkackiego z korunami 11.

Komż solennych 5, z nich dwie rąbkowe, dwie muślinowe, a batystowa 1.
Komż kapłańskich 7, z których dwie holenderskie, dwie szwabskie i trzy tkackie, wszystkie z korunami.

Komż podlejszych dla serwitorów kościelnych ordynaryjnego płótna 10.

Towalni szwabskiego płótna wyszywanych jedwabiem w różnych kolorach, z korunkami drugie 10. Jedna z nich złotem i srebrem wyszywana.

Towalni tkackiego płótna razem i z namiotami do liczby 50.

Korporałów nowych 20. Puryfikaterzów zaś 30. Ręczników 7.

Ręczników małych 10. Humeratów dobrych 16.

Antependium do wielkiego ołtarza kitajki białej, złotem i srebrem haftowane.

Antependia ataminowe 2, z materyjki różnej antepediów 5 do ołtarzów mniejszych.

Mszałów nowszych 2, starych zaś 2, a 1 w kaplicy jp. Zabielskiego.

Agenda 1. Antyfonarz, gradualik, ewangeliczka 1. Agendka 1.

Lichtarzów nowych cynowych wielkich na wielkim ołtarzu 6.

Lichtarzów staroświeckich cynowych mniejszych 6.

Lichtarzów mniejszych 18. Przystawek zaś 4. Lichtarzyki małe 2.

Lichtarzów wielkich drewnianych pobielanych 6.

Lichtarzów mniejszych drewnianych 4. Mosiężnych zaś 2.

Krzyżów cynowych 2, a bracki cynowy 1.

Krzyżów drewnianych na procesję z figurami 2, małych zaś na postumentami na ołtarzach 3. Lawaterz cynowy 1.

Lichtarzyków cynowych na ołtarzykach noszących się 8.

Baldachim aksamitny karmazynowy, z frędzlami jedwabnymi żółtymi i z galonem złotym, podszyty kitajką czerwoną.

Całun czarnego sukna z krzyżem białego sukna i w koło 1.

Nakrycie na wielkim ołtarzu kobiercowe z frędzelką w koło włóczkową. Na trzech ołtarzach sukno proste granatowe, a jedno czerwone.

Lampa się nie pali, gdyż funduszu niema, tylko w dni święta.

Konfesjonałów starych cztery i ławeczka 1, i krzesło czerwonym suknem wybite.

Na chórze pozytyw od 8smiu głosów, za który dano t[alarów] bitych 105.

Kotły miedziane duże dwa. Trąby mosiężne dwie.

Cmentarz nieoparkaniony, część większa teraz płotem ogrodzona.

Dzwonnicy udzielnej nie ma, ale tylko na czterech słupach są dzwony do czasu osadzone, których jest 4ry. Idque 1 największy od kamieni 18. Drugi od kamieni 8, za ten dał ś. p. pleban talarów 100. Trzeci od kamieni 4. Czwarty od trzech kamieni. Sygnaturka w kościele zawieszona nad dach. Przy zakrystii 1. Dzwonków małych przy ołtarzach 5. Przy bursach do chorych maleńkich dzwonków 3, a 1 przy żłobku Pana Jezusa.

Kociołki mosiężne dwa. Jeden do wody święconej, drugi do chrzestnej.
 Miednica blaszana do umywania rąk.
 Vascula cynowe pro oleis SS. 2. [l. 65]

SZPITAL

Szpitalu teraz po zgorzeniu dawnego nie ma. Zabudowany jest budynek z 6 izdebkami na kształt klasztoru, jakoż miał myśl ś. p. w. jks pleban przeszły upadłe zacne staruszki na zdrowiu i siłach w nim umieścić, które by łatwo dla nabożeństwa do kościoła schodzić się mogły, z swego żyjąc sposobu. A teraz w nim mieszkańcy roczną arendę płacą. Ubogich kątem w miasteczku mieszkających męskiej płci 4, białogłowskiej 6. Przy tym łazarzów kilku, niezdolnych do posługi kościelnej. Zdrowszych zaś obowiązek i powinność kościołowi służyć, Mszy Ś. codzienne słuchać, różaniec, koronkę do Świętej Trójcy i Serca Jezusowego z litaniami śpiewać, dzwonić, umiatać. Żyją z jałmużny od parafianów, i dział z karbonki wydaje się na nich przez j. księdza. Przychodzi też procent od 400 złotych, legowanych przez jp. Czerniewskiego cześnika powiatu upitskiego, który opłaca się przez w. jp. Bohuszowę sędzinę grodzką powiatu wiłkomierskiego ze dworu Podszacia regularnie co rok.

PLEBAN

Po zeszłym ś. p. w. jks Sebastianie Chrzczonowiczu, dziekanie wiłkomierskim i plebanie szatskim, w roku 1783 dnia 22 marca, trzyma dotąd per commendam offitiosam j. ks Dominik Gorczycki archiwista diecezji wileńskiej, więcej w Wilnie rezydujący niż przy kościele.

Jest przy tym wikariusz j. ks Jan Chrzczonowicz, imiennik nieboszczyka w. jks plebana, urodzony w powiece wiłkomierskim, mający lat 34, edukował się in seminario Vlnensi diaecesano, lat 9 jak przy tym kościele zostaje, od swego wyświęcenia zaprzysięgłszy na prowizją tego kościoła. Zdatny do nauk, kazań i wszelkich usług kościelnych, ochoczy i pilny. Bierze pensji rocznej złotych 200 przy akcydensach wszystkich minoris stolae.

BRACTWA

Bractwo jest Ś. Trójcy od wykupienia niewolników, przez jj. ksks. trynitarzów wprowadzone roku 1728, lecz było upadło, lecz przez ś. p. plebana w roku 1751 wznowione. Dochody z kwesty i z legacji zbierają się, którymi j. ks pleban zawiadywał z swymi urzędnikami. Z tych dochodów Mszy ŚŚ. odprawowało się śpiewanych za zmarłych 12, a za żywych 5 dotąd. Są na

to ustawy, od wszystkiego bractwa dawniej opisane. Nie mają osobliwego ołtarza ani sprzętu, ale wszystko z kościoła.

ZAKONNICY

Zakonników w tej parafii nie ma żadnych.

PLEBANIA

Plebania od kościoła odległa o kroków 80. Drewniana, dobra, niezbyt dawno budowana. Do sieni drzwi na zawiasach z zamkiem. Z prawej strony wchodząc izba stołowa z piecem potrzebującym przestawienia, mająca okien 2 na zawiasach z zaszczepekami, drzwi w wejściu na zawiasach z klamką, [l. 65v] w końcu której drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznym do alkierza. W tym okien na zawiasach 2 z zaszczepekami, z niego drzwi do pokoiku na zawiasach z zamkiem wewnętrznym, mającego okien 2 na zawiasach, piec z kafłów zielonych pałący się ze środka z kominkiem za stolowanie wyprowadzonym, wybity cały płótnem i wymalowany biało, z lamperią. Z niego po prawej stronie drzwi do garderóbki na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym, w której okien 2 z kratami żelaznymi, podłoga ceglami słana. Z wyżej pomienionego pokoiku w lewej stronie przy kominku drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznym do spiżarni, w niej okno na tył rumu. Okno 1 i okiennica wewnątrz zasuwająca się, i drzwi tamże w tył na zawiasach z zamkiem, naprzeciw których są znowu drzwi na zawiasach z klamką do stołowej. Z nich w boku po prawej zaraz drzwi do bokówki na zawiasach z zamkiem. Tam wschody do dwóch sklepików wymurowanych, i drzwi na zawiasach każdy mający z klamkami i probojami.

W drugim końcu rumu prosto drzwi na zawiasach z zamkiem krytym do izby niewielkiej, wyklejonej obiciem papierowym, w której okien dwoje w kit oprawne w pół się otwierające na zawiasach z zaszczepekami. Piec kaflowy z kominkiem za stolowanie wyprowadzonym ze środka pałący się. Jest przy niej komora na skład wygodna z oknem 1 i okiennicą ze środka zasuwającą się, do której drzwi na zawiasach z zamkiem. Z bok zaś sieni jest pokoik z jednym oknem w kit oprawnym na zawiasach z zaszczepekami, z piecem kaflowym. Drzwi do niego na zawiasach z zamkiem francuskim dla jks. komendarza, a wyżej wspomniana izba dla jks. altarysty. Wszystkie pokoiki mają podłogę i stolowanie z tarcic. Dach gontami kryty, potrzebujący reparacji. Na górze z frontu salka¹ z drzwiczkami dla składu.

¹ Žodis *salka* įrašytas du kartus.

Z prawej strony rumu świren stary, pod łopatę słomą kryty, z drzwiami na zawiasach z zamkiem wewnętrznym. Po końcu rumu idąc do folwarku świronek słomą kryty. Od niego po prawej stronie spichlerz z gankiem, gdzie dwie komórki z końców z tarcic z drzwiczkami na zawiasach, do niego drzwi większe na zawiasach z zamkiem wewnętrznym, cały gontami w dubelt kryty, z którego wschody na górę, gdzie się wygodnie rzeczy lokują. Od niego o kroków 20 folwarczyk gospodarski, w którym izba z komorą i dwoma oknami. Takż piekarnia z komorą. Cale stary, słomą kryty. W końcu nad rzeczką Abelą browar cale rujnujący się, bez żadnego naczynia drewnianego, jako też z miedzi. [l. 66]

Wozownia i stajnia niedawno przestawiona, słomą kryta. Dwie obory niedaleko, wraz i owczarnia, przy tej blisko świniarnik. Już nienowe wszystkie, słomą kryte. O kroków 30 gumno z osiecią i dwoma wrotami rozpierające, przestawienia potrzebujące. Przy nim odrynka do składania jarzyny, takż wałca się. Są też dwie odryny do składania siana i słomy. Nowe jeszcze, z drzewa, a czwarta z płotu. Tych dachy wszystkie słomą pokryte.

FOLWARK

Żadnego folwarku udzielnego nie masz, tylko miasteczko po pogorzeniu niedawnym znowu zabudowane, w którym panów 7, mających swoje jurysdyki przy plebańskim miasteczku. Wszakże zacząwszy od rzeczki nazwanej Abela, z obu stron blisko kościoła nad środkiem rynku wszystkie place plebańskie, na których chrześcijanie i Żydzi mają swoje mieszkanie i zabudowanie. Jeśli się kto z nich na całym placu pobudował, ma obowiązek płacenia do roku po złotych 8 i dni 8 w czasie żniwa, a z pół placu połowę tego. Jest kramów żydowskich kilkanaście. Wybiera się z nich do roku blisko 20 talarów bitych, wybiera się z browarów co tydzień w piątek pobraźne, a uczyni one do talarów 25. Są targi i jarmarki, które przynieść mogą do roku talarów 80. Jest na to arenda rzezi od kupców i oburzacznic – ta czyni złotych 100. Do plebanii jest gruntu należącego w trzech wzmianach, na nich w jednej beczek 6 wysiewa, w drugiej 5, w trzeciej 4 żyta. W lasach, w łąkach i paszniach wiedzieć nie można teraz, gdyż po śmierci nieboszczyka plebana nie ma dokumentów, które by zapewniły, wiele by być mogło. Grunt roboczy jest dobry i rzadko kiedy krescencja chybia. Z łąk można mieć siana wozów 50. Stawów, jezior i młynów nie ma własnych, plebana, ani drzewa na opał. Gospodarstwo niezupełne, teraz i czeladzi niewiele, tylko urzędnik, gospodynia, dziewczyna, skierdź, chłopiec i sierotka. Czopowego i podymnego z miasteczka opłaca się na rok złotych 314, a subsidii charitativi na rok złotych 58.

STAN PODDANYCH

Wiosek żadnych nie ma, ani ludzi poddanych, jest tylko 5 jurysdyczan rolników wolnych, mizernych, niesiemienistych, trzymających gruntu niewiele w szachownicach, ci tylko po dwa dni idą na tydzień pańszczyzny i podymnego płacą po złotych 10. Karczma tylko w miasteczku jedna, ta zaarendowana, na rok czyni czerwonych złotych 20.

PARAFIA

Szaska parafia w powiecie wiłkomierskim będąca graniczy z kiejdańską o półtorej mili, z opitołocką o milę, z remigolską o półtorej mili, z pogirską o pół mili, z siesicką o półtorej mili, z żejmeńską o pół mili. Długa półtrzeciej mili, szeroka dwie mile. Kolacja należy do jo. kscia jmcie Massalskiego biskupa wileńskiego, z jakiego prawa wiedzieć nie można. Inszych miasteczek nie masz. Dwory i wsie są następujące.

Dwór Miltianiszki wjp. Dominika Bohusza oboźnego wiłkomierskiego, o ćwierć mili od kościoła, wsie Juszkańce i Pawluki tyleż od kościoła. [l. 66v]

Dwór Kople wjp. Adama Bohusza oboźnica wiłkomierskiego i rotmistrza o pół mili, wieś także Kople o milę. Folwark Kople jp. Koplewskiego skarbnika.

Folwark Kople wjp. Zabielőwny strażnikowny powiatu kowieńskiego, o milę.

Folwark Stefanów tejże panny o milę. Wieś Jaskajcie o milę.

Wieś Milżemy wjp. Ignacego Bohusza skarbnika wiłkomierskiego i jp. Wędziagolskiej, o milę dobrą.

Wieś Bojaryszki jw. jp. Ignacego Bohusza skarbnika wiłkomierskiego i wjp. Adama Kozakowskiego sędziego ziemskiego kowieńskiego, o półtorej mili od kościoła.

Folwark Towiany wjp. Stanisława Domejki komornika powiatu kowieńskiego, o milę.

Dwór Towiany wjp. Adama Kozakowskiego sędziego ziemskiego kowieńskiego i okolica Towiany o milę, wieś Gierdwiły tegoż sędziego o półtorej mili.

Okolicy Pożercie i Joczymy o milę i ćwierć. Okolica Łowkogol o półtorej mili. W tej odległości jest wioseczka Ozele pomienionego Kozakowskiego.

Wieś Okajnie ww. jpp. Brunowów starościców rumszyszkich królewszczyzna, o półtorej mili. Wieś Komiany tychże o milę.

Dwór Markuny i folwark Narbuciszki wjp. Chryzostoma Nowomiejskiego sędzica ziemskiego wiłkomierskiego, o ćwierć mili. Wieś Pietrajcie także. Wsie Srubie i Papurwie tegoż i innych panów, o pół mili. Saki tuż.

Folwarki Saġajliszki jp. Antoniego Nowomiejskiego strażnika wiłkomierskiego [i] jp. Jurkiewicza, o ćwierć mili.

Folwark Krzemieńciszki wjp. Jakuba Bohusza rotmistrza powiatu wiłkomierskiego, o pół ćwierć mili.

Dwór Podszacie wjp. Ignacego Bohusza skarbnika powiatu wiłkomierskiego, przez pole od kościoła. Wsie Ruple, Saġajliszki, Kłimiszki ćwierć mili. Wieś Garniszki, królewszczyzna tegoż, o milę.

Dwór Podszacie wjp. Jana Gintowta rotmistrza wiłkomierskiego, o pół mili, wsie tegoż Jawniszki tyleż, Głowszy i Ruple o pół mili.

Wieś Kirdejki wjp. Łackiego chorążego województwa trockiego, o milę.

Wieś Gajżuny, królewszczyzna ww. jpp. Brunowów starościców, o milę.

Folwark Kawle ze wsią królewszczyzną wjp. Antoniego Hoppena starosty kawelskiego, o milę.

Dwór Mimojnie wjp. Berkinowej porucznikowej JKMci, z wioską, gdzie i szlachta, o milę. Okolica Posrowce o milę. Okolica Dawidańce o półtorej mili.

Dwór Rudziany ww. jpp. Medekszów podkomorzyców powiatu kowieńskiego, przy nim szlachta i chłopcy, o półtorej mili.

Wieś Kierniszki wjp. Józefa Hoppena strażnika wiłkomierskiego, o mili półtorej.

Folwark Koczany jp. Józefa Kulwiecia z ludźmi, o milę.

Okolica Połankiesie o milę. Zaścianek Bieluszki, szlachta, o pół mili.

Dwór Narmojnie ww. jpp. Brunowów starościców rumszyszkich, przy którym wioski Jawojsze, Bucze, Nowiaki, o ćwierć mili.

Folwark Drabiszki wjp. Bohusza oboźnego wiłkomierskiego, o pół mili. [l. 67]

Folwark Narmoniele jp. Józefa Zaborskiego stolnika wendeńskiego, z wioseczką, o pół mili.

Dworek Wolwiszki z wioseczką pół mili, wjp. Józefa Piskorskiego wojskiego starodubowskiego.

Wigie okolica o milę 1.

Dwór Zabielszczyzna wjp. Adama Zabielskiego horodniczego powiatu wiłkomierskiego, z wioską Uszkopie, o półtorej mili.

Wioseczka Wojniuny w. jp. Józefa Kończy skarbnika powiatu kowieńskiego. Dwór Iwaniszki wjp. Mikulicza łowczego i trzy wioseczki Staszajcie z Pakszciami, o milę 1.

Są dwie wioseczki Stogie wjp. Bohusza skarbnika i Stogiale wjp. Domejki komornika.

Dysydenci są jp. Mikulicz kalwin, mający synów 2 i córek 3. Item jp. Berkinowa luterka, ma synów 4 w randze wojskowej.

Tatarów nie ma. Żydów w miasteczku i w parafii znajduje się obojej płci do 182. Szkołę mają w Szatach za pozwoleniem jo. kscia jmci biskupa wileńskiego.

Kościółów parafialnych nie ma, są tylo kaplice udzielne. Wjp. Zabielskiego horodniczego w Zabielszczyźnie na pagórku osobno postawiona, dobrze opatrzona. Kielich i patynę własne ma, pozłacane intus, i aparat potrzebny do tego. O milę od kościoła, z przeprawą złą na wiosnę i jesieni. Dla wygody swojej ma indult wyprawiony na lat trzy ze Mszą. Zjeżdża czasem ksiądz, gdyż miejscowego nie ma, tylko dla wygody podróżnych.

Kaplica w Towianach druga, o milę jest wystawiona i opatrzona dobrze, w okolicy bez żadnego funduszu. Zjeżdżał czasami ksiądz dla złej drogi co miesiąc, lecz teraz indultu nie ma i to się nie zachowuje, aparatu żadnego nie ma w niej, z kościoła tylo z sobą brali wszystko.

Kaplica w Okajniach, osobno zbudowana w polu i dobrze opatrzona kosztem ludzi tamecznych. Znajduje się w niej kielich i patyna, intus pozłacane, i cały aparat. Dopiero Msza się Ś. nie odprawuje, gdyż indultu nie ma wyprawionego. Potrzebna byłaby z przyczyny, że od kościoła o półtorej mili.

Czasami przy nich grzebią ludzie. Mogił zaś w całej parafii do 10 najduje się nieoparkanionych, na których ubożsi chowają się.

Jarmark bywa największy na Ś. Trójcę, targi zaś co wtorek.

Felczer jest niedoskonały Żyd Marek w miasteczku. Więcej szkodzi, jak pomaga.

Gusłów i zabobonów nie ma.

Ubogich włączających się po parafii jest 6. Gdyby był fundusz na szpital, toby przy kościele siedzieli.

SZKOŁA

Szkoły nie ma teraz, gdyż dawniejsza zgorzała. Ani studentów nie dają, choć by się miejsce znalazło do uczenia dzieci. [l. 67v]

SUMY

Jakie się znajdowały sumy, wyrażono wyżej, przy obligacjach tygodniowych i miesięcznych, a więcej nie ma.

DOKUMENTA

Dokumentów nie ma przy plebanii, gdyż oddane są ad archivum.

BIBLIOTEKA

Jakie były księgi ś. p. plebana szatskiego, rozebrane i rozdane zostały. Mało co ich zostało z podlejszych.

Ten skrypt według modeluszu od jo. kscia jmci Massalskiego biskupa wileńskiego a pasterza naszego sporządzony i zweryfikowany przy generalnej wizycie, nam, dziekanom, poruczonej, jako jest sprawiedliwy i rzetelnie opisany przyświadczać, ręką mą własną przy przyćisnionej pieczęci podpisując, stwierdzam. Datt w Szatach roku 1784 dnia 14 februarii.

Ks. Józef Zabielski, kanonik inflantski,
dziekan wilkomierski, pleban zejmeński¹

L. S. [l. 68]

¹ Parašo formulė įrašyta dekanu ranka.

441. Stan Plebanii Remigolskiej 68

Podczas Wizyty Generalney odemnie
Księdza Jozefa Labielskiego Kanonika
Inflantzkiego Dziekana Wilkomierskiego
Plebana Leymeniskiego sporządzony
y zwerifikowany Roku 1784 Miesiąca Ja-
nuarii 20 Dnia.

Kościół. Kościół Remigolski Fundowany od Najjaśniejszego
Króla Imię, nesiatu którego, a teraz nowo wystawiony
przez Jasnę Wielmożnego Mikotaia Tyszkiewicza Kano-
nika Katedry Wileńskiej Orderu S. Stanisława Kawa-
lera. Drewniany pod Tytułem S. Jana Chrzciciela, z Pradu
Kościółta drzewi troje, iedne podwojne, czwarte zaś drzewi przy
Zakrystyi wszystkie są futrowane na Lawiasach. Pierwsze
troje, wchodząc do Babinca z zasuwkami, a wchodząc do
Zakrystyi z zamkiem wnetrznym na dwóch Stosach, tu-
dzież z Kosciółta, do dwóch Zakrystyi drzewi dwonie, Sto-
sarskiej roboty, z Zamkami wnetrznymi na Krulach y La-
wiasach. Okien dwanaście. Każde mające w sobie kwat-
ter cztery, a dwonie po sześć. bez Lawek. Oltarow niema,
tylo Stoty, y Obrazy, bez Kaplic. Altarya iedna wdzietna,
Fundowana od Andrzeja Tieduszki (zezd. Orszak inkor-
porowana do Funduszu Plebanzkiego z obliqwym na Ty-
dzień dwie Mszy, a trzecia Mieszczna spiewana. Trze-
ma Wroczytosiami na Dzień S. Jana Chrzciciela. Naj-
świętszej Panny Szaplerney, y S. Michala. Poswigo-
ny. Obrazu ludownego niema w Sobie.

Sprzet Koscielny. Monstranuya srebrna wazga funtow sześć.
Kielichow pięć. Patyn sześć. Wazga funtow Pięć y pat,
inne zaś Srebrne drobneysze wota wagi mają w sobie
Funtow trzy y Cwierć. Tuzież dwie Sukientki srebrne
przy Obrazach dwóch Najświętszej Panny y Siedm Ko-
ron Srebrnych przy Oltarykach noszących się czasu Pro-
cessyi, oraz Pasch srebrny przy S. Antonim. Ornamentow
bielaw y biaław. Kwiatu srebrny.